

Mánudaginn 30. nóvember 1959.

Nr. 46/1959. **Borgarstjórinn í Reykjavík f. h. bæjarsjóðs**
(Tómas Jónsson hrl.)

gegn

Aðalsteini Guðmundssyni

(Gunnar Jónsson hdl.).

Dómsendur:

**hæstaréttardómarnir Þórður Eyjólfsson, Gizur Bergsteinsson,
Jón Ásbjörnsson og Jónatan Hallvarðsson og prófessor Theodór
B. Líndal.**

Endurheimt ofgreidds útsvars.

Dómur Hæstaréttar.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til Hæstaréttar með stefnu 10. marz 1959. Hann krefst þess *aðallega*, að málinu verði vísað frá dómi, en *til vara* sýknu af kröfum stefnda. Þá krefst áfrýjandi málskostnaðar fyrir Hæstarétti úr hendi stefnda, en til vara, að málskostnaður falli niður.

Stefndi krefst staðfestingar hins áfrýjaða dóms og málskostnaðar hér fyrir dómi af áfrýjanda eftir mati dómsins.

Frávísunarkrafa áfrýjanda hefur eigi við rök að styðjast, og verður henni því ekki sinnt.

Eins og í málinu greinir, áætluðu skattstjórnvöld stefnda tekjuhækkun, án þess að honum væri áður veitt færi á að skýra framtal sitt, svo sem boðið er í 35. gr. laga nr. 46/1954, og var fjárhæð útsvars hans síðan miðuð við þá tekjuáætlun. Með þessum athugasemdum ber að staðfesta héraðsdóminn.

Eftir þessum úrslitum er rétt, að áfrýjandi greiði stefnda málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 1.500,00.

Dómsorð:

Hinn áfrýjaði dómur á að vera óraskaður.

Áfrýjandi, borgarstjóri Reykjavíkur f. h. bæjarsjóðs, greiði stefnda, Aðalsteini Guðmundssyni, málskostnað fyrir Hæstarétti, kr. 1.500,00.

Dóminum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 21. janúar 1959.

Mál þetta, sem dómtekið var 14. þ. m., hefur Aðalsteinn Guðmundsson rafvirki, Bergþórugötu 57 hér í bæ, höfðað fyrir bæjarþingi Reykjavíkur með stefnu, út gefinni 5. september 1957, gegn borgarstjóranum í Reykjavík fyrir hönd bæjarsjóðs Reykjavíkur til endurgreiðslu á ofgreiddu útsvari, að fjárhæð kr. 2.090,00, auk 6% ársvaxta frá 1. júní 1957 til greiðsludags og málskostnaðar að skaðlausu.

Stefndi hefur krafizt sýknu af kröfum stefnanda og málskostnaðar úr hendi hans að mati dómarans.

Málavextir eru þessir:

Við skattframtal árið 1956 taldi stefnandi fram tekjur sínar á árinu 1955, samtals kr. 46.662,12. Skattyfirvöldum mun hafa þótt framtaldar tekjur stefnanda óeðlilega lágar, og var svofelld athugasemd skráð á framtalið: „Þetta verða að teljast ótrúlega lágar tekjur hjá fagmanni, sem vinnur á Keflavíkurflugvelli.“ Voru honum því áætlaðar til viðbótar kr. 30.000,00 í tekjur, og námu brúttótekjur stefnanda þá kr. 76.662,12. Að frádregnum frádráttarbærum gjöldum urðu nettótekjur stefnanda því samkvæmt þessari áætlun kr. 75.142,12. Stefnandi vildi ekki una útsvari því, sem á hann var lagt samkvæmt þessum grundvelli, og kærði það til niðurrjðfnunarnefndar. Er úrskurður hennar gekk honum ekki í vil, skaut stefnandi málinu til yfirskattanefndar. Úrskurður yfirskattanefndar gekk stefnanda ekki heldur í vil, og skaut hann málinu þá til ríkisskattanefndar, sem áætlaði nú stefnanda kr. 10.000,00 í tekjur umfram fram taldar tekjur hans. Samkvæmt því urðu brúttótekjur stefnanda kr. 56.662,12, og að frádregnum áðurgreindum frádráttarbærum gjöldum urðu nettótekjur stefnanda því kr. 55.142,12. Var útsvar stefnanda síðan ákveðið kr. 7.500,00.

Stefnandi hefur komið fyrir dóm og skýrt svo frá, að hann hafi ekki unnið fyrir meiri tekjum umrætt ár sökum þess, að hann hafi verið heilsulítill og hafi hlíft sér við vinnu. Auk þess hafi hann á þessum tíma ekki haft fyrir neinum að sjá og hafi sjálfur ekki þurft meiri tekjur til sinna nota. Kveðst stefnandi á árinu 1955 hafa unnið á ýmsum stöðum, sem vinnuveitandi hans hafi

sent hann til, meðal annars hafi hann stundum unnið á Keflavíkurlugvelli, en þó ekki að staðaldri.

Af hálfu stefnanda er því haldið fram, að hann hafi aðeins unnið hjá einum vinnuveitanda á árinu 1955 og unnið hjá honum fyrir tekjum, sem fram komi á framtali stefnanda, kr. 46.662,12. Aðrar tekjur hafi stefnandi ekki haft á árinu, enda hafi þær nægt honum til lífsviðurværis. Sé því áætlun um frekari tekjur alröng og alveg út í bláinn. Nettótekjur stefnanda hafi á árinu 1955 numið kr. 45.142,12, og samkvæmt vottorði niðurjöfnunarnefndar Reykjavíkur hafi útsvar af þeirri fjárhæð numið kr. 5.410,00. Það sé hið rétta útsvar, sem stefnanda beri að greiða, en ekki kr. 7.500,00, sem stefnandi hafi greitt með fyrirvara. Mismuninn, kr. 2.090,00, beri stefnda að endurgreiða.

Stefndi styður sýknukröfu sína þeim rökum, að hið á lagða útsvar sé ekki bersýnileg fjarstæða. Útsvarsstigi sá, sem niðurjöfnunarnefnd útbúi, sé ekki lögboðinn, heldur sé hann aðeins til leiðbeiningar, og megi víkja frá honum bæði til hækkunar og lækkunar. Niðurjöfnunarnefnd hafi haft skattframtal stefnanda til hliðsjónar við ákvörðun útsvarsins, en ljóst sé, að hinar fram töldu tekjur séu lægri en sem nemur samningsbundnu lágmarkskaupi í dagvinnu fyrir sveina í iðngrein stefnanda. Þá er því haldið fram af hálfu stefnda, að ekkert það hafi komið fram, sem sýni, að stefnandi hafi ekki verið fullvinnandi, enda þótt stefnandi hafi haft næg tækifæri til að gefa skýringar á framtalinu. Þá er því að lokum haldið fram af hálfu stefnda, að með því að fá tilkynningu um framangreinda tekjuáætlun skattstofunnar og með því að kæra útsvarsálagninguna hafi stefnandi fengið aðstöðu til að gæta þess réttar, sem honum hafi borið.

Í málinu hefur verið lagt fram svohljóðandi bréf niðurjöfnunarnefndar Reykjavíkur:

„Samkvæmt framtali gjaldandans og áætlun skattstofunnar voru nettótekjur hans umgetið ár taldar kr. 75.100,00. Tekjuútsvar af þeirri upphæð var kr. 12.165,00. Nefndin ákvað útsvarið þó aðeins kr. 8.400,00 með hliðsjón af því, að nokkur hluti teknanna var áætlaður. Hefði verið lagt á gjaldandann án allrar tekjuáætlunar, mundi útsvarið hafa orðið kr. 5.410,00.“

Það er fram komið í málinu, að niðurjöfnunarnefnd og skattfyrirvöld neyttu ekki heimilda til að krefja stefnanda um skýringar eða skýrslur varðandi tekjur hans og hagi, sbr. 5. gr. og 1. mgr. 18. gr. laga nr. 66/1945 og 35. gr. laga nr. 46/1954.

Með vísan til þessa og þar sem eigi hafa verið færð að því nægja-

anleg rök, að tekjur stefnanda á árinu 1955, kr. 46.662,12, séu ekki rétt tilgreindar, þá verður eigi talið, að næg ástæða hafi verið til þeirrar áætluðu hækkunar á tekjunum, sem niðurjöfnunarnefnd hefur tekið tillit til við ákvörðun útsvars stefnanda.

Það er upplýst, að niðurjöfnunarnefnd notast við upplýsingar, sem skattyfirvöld afla, svo og áætlanir skattstofunnar, eftir því sem nefndinni sýnist ástæða til. Þykir því bera að taka til greina kröfu stefnanda um endurgreiðslu á hinum ofreiknaða hluta útsvarsins, enda hefur verið lýst yfir því af hálfu niðurjöfnunarnefndar Reykjavíkur, að útsvar stefnanda hefði numið kr. 5.410,00, ef það hefði verið lagt á án allrar tekjuáætlunar. Verður stefndi því dæmdur til að endurgreiða stefnanda mismun þessarar fjárhæðar og fjárhæðar útsvars þess, kr. 7.500,00, sem niðurjöfnunarnefnd endanlega ákvað og stefnandi hefur þegar greitt, þ. e. kr. 2.090,00, með vöxtum eins og krafizt er.

Eftir þessum úrslitum málsins þykir bera að dæma stefnda til að greiða stefnanda málskostnað, sem þykir hæfilega ákveðinn kr. 750,00.

Guðmundur Jónsson, fulltrúi borgardómara, kvað upp dóm þennan.

Dómsorð:

Stefndi, borgarstjórinn í Reykjavík f. h. bæjarsjóðs Reykjavíkur, greiði stefnanda, Aðalsteini Guðmundssyni, kr. 2.090,00 með 6% ársvöxtum frá 1. júní 1957 til greiðsludags og kr. 750,00 í málskostnað innan 15 daga frá lögbirtingu dóms þessa að viðlagðri aðför að lögum.